

TYÖVALMENNUKSEN TYÖKIRJA

Laatuperusteinen
työhönvalmennus Keusoten
vammaisten palveluissa

Keski-Uudenmaan työkykyhanke 2020-2022

keusote.fi

HYVINKÄÄ | JÄRVENPÄÄ | MÄNTSÄLÄ | NURMIJÄRVI | PORNAINEN | TUUSULA

Johdanto

- Tämä työkirja on laadittu osana Keski-Uudenmaan Työkykyhanketta.
- Työkirjassa kuvataan Keusoten vammaisten palvelujen työvalmentajien työtä, joka perustuu THL:n laatimiin tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen laatukriteereihin.
- Laatukriteerit on kuvattu työkirjan sivuilla 4 ja 5.
- Työkirjan sisällysluettelon löydät sivulta 3.

Sisällys

Laatukriteerit

Työvalmentajan
tehtäväkuva

Työhön-
valmennuksen
asiakas

Prosessi ja
toimintamalli

Verkostotyö

Työnantaja-
yhteistyö

Tiimityöskentely

Asiakastyön
lomakkeet

Vuosikello

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan sote

Työkykyohjelma

Laatukriteerit

- Laatukriteereihin perustuvan tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen keskeiset periaatteet on kirjattu [laatukriteereihin](#), joita on 25 kappaletta. **Nämä periaatteet ohjaavat Keusoten vammaispalveluissa tarjottavaa työhönvalmennusta.**
- Laatukriteeristö on tieteellisesti validoitu arviointiväline, joka mittaa palvelun laatua eli sitä, missä määrin palvelu noudattaa tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen periaatteita.
- Tutkimukset ovat osoittaneet, että mitä paremmat pisteet laatu-arvioinnissa saadaan, sen paremmat työllistymistulokset palvelussa saavutetaan.
- Laatukriteeristön on tuottanut yhdysvaltalainen IPS Employment Center. Laatukriteerit on suomennettu ja ruotsinnettu [IPS-kehittämishankkeessa](#), joista ne on edelleen muotoiltu sopimaan Työkykyohjelman kohderyhmille.

Mitä laatukriteereitä noudattava työhönvalmennus tarkoittaa?

- Palvelun avoimuutta kaikille asiakkaille, joiden henkilökohtaisena tavoitteena on työllistyminen palkkatyöhön
- Palvelun vapaaehtoisuutta ja käynnistymistä asiakkaan omien toiveiden ja tarpeiden mukaan
- Nopeaa työn etsintää avoimilta työmarkkinoilta
- Työvalmentajien erikoistumista ja keskittymistä työn etsintään avoimilta työmarkkinoilta
- Yksilöllistä, kestoaltaan rajaamatonta palvelua
- Saman työvalmentajan osallistumista työllistymisen tuen kaikkien vaiheiden toteuttamiseen
- Realistisesti mitoitettua asiakasmäärää
- Työhönvalmennuksen integroimista saumattomaksi osaksi asiakkaiden palveluketjua
- Tiivistä, säännöllistä yhteistyötä muiden asiakkaan kannalta oleellisten tahojen kanssa
- Ohjausta ja neuvontaa taloudellisiin tukiin liittyen

Työvalmentajan tehtävänkuva

- Keusotessa työvalmentaja toimii asiakkaan tukena asiakkaan pyrkiessä kohti työllistymistä. Tuki jatkuu työelämään sijoituttaessa ja tarvittaessa koko asiakkaan työsuhteen ajan.
- Työvalmentajan työtä ohjaavat tuetun työllistämisen laatukriteerit. Asiakkaalle tarjottava tuki on yksilöllistä, asiakkaan tarpeista lähtevää tukea.
- Työvalmentaja tekee yhteistyötä työnantajien kanssa.
- Työvalmentaja tekee tiivistä verkostoyhteistyötä asiakkaan lähi- ja viranomaisverkoston kanssa.
- Työvalmentaja seuraa valtakunnallista omaan työhön ja työhönvalmennuksen toimintaympäristöön ja työmarkkinoihin liittyvää kehitystä ja muutoksia. Työvalmentaja kehittää aktiivisesti työtään.

Työhönvalmennuksen asiakas

Työvalmentajien tiimin asiakas on

täysi- ja työikäinen henkilö, jolla on asiakkuus vammaispalveluissa*,
ja joka

- on motivoitunut työskentelemään avoimilla työmarkkinoilla palkkatyössä tai työharjoittelussa asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioiden
- on sitoutunut työhönvalmennukseen
- tarvitsee erityistä tukea työllistymiseensä
- on osatyökykyinen (täsmätyökykyinen)

* Nurmijärvellä on 25 % asiakaskiintiö mielenterveyskuntoutujille.

Prosessi

Tuettu työllistyminen tarkoittaa työnhakijan työllistymistä normaaliin palkkatyöhön avoimille työmarkkinoille henkilökohtaisen tuen eli työhönvalmentajan avulla.

Työpaikka

Tuetun työllistymisen asiakas

Työhönvalmentaja

Tuetun työllistymisen prosessi sopii kenelle tahansa työllistyjälle, jonka työllistymiseksi työhallinnon tai muut palvelujärjestelmän toimenpiteet eivät ole riittäviä.

Tuetun työllistymisen lähtökohtana ovat työnhakijan omat toiveet työllistymisestä ja työn sisällöstä, osaaminen ja taidot.

Kuntouttava työtoiminta

Sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdetyö

Sosiaalihuoltolain työllistymistä tukeva toiminta ja työtoiminta

Kehitysvammalain mukainen työtoiminta ja työhönvalmennus

Tuetun työllistymisen työhönvalmennusprosessi rakentuu viidestä vaiheesta:

1 Palveluun hakeutuminen ja sopiminen asiakkaan kanssa.

→ 2 Osaamisen kartoittaminen ja ammatillinen profilointi.

→ 3 Nopea työn etsintä avoimilta työmarkkinoilta.

→ 4 Työskentely ja tuesta sopiminen työnantajan kanssa.

→ 5 Työsuhteen tukeminen ja tuki työn ulkopuolla.

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan sote

Työkykyohjelma

Työhönvalmennuksen toimintamalli Keusoten vammaisten palveluissa

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan sote

Työkykyohjelma

Työhönvalmennuksen tavoite ja kesto

- Laatuksiteerien mukaisesti työhönvalmennuksen tavoite on asiakkaan työllistyminen palkkatyöhön avoimille työmarkkinoille. Oikeus työhön ja ansioihin kuuluu meille kaikille, työ tuo mielekkyyttä ja merkityksellisyyttä elämään, lisää osallisuutta ja yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa.
- Työhönvalmennuksen tavoitteena on löytää asiakkaan osaamista vastaavat työtehtävät, joiden tekemiselle työnantajalle on tarve.
- Työvalmennus on lähtökohtaisesti kestoltaan rajaamaton palvelu. Palvelu päättyy asiakkaan niin halutessa tai mikäli palvelu ei vastaa enää hänen tarpeitaan.

Palveluun hakeutuminen ja sopiminen asiakkaan kanssa

- Asiakas tulee palveluun vammaissosiaalityön ohjauksen kautta. Asiakas voi ohjautua työhönvalmennukseen myös päiväaikaisesta työtoiminnasta. Sosiaalityö huolehtii asiakkaan palvelutarpeen arviosta ja/tai palvelusuunnitelmasta.
- Palvelutarpeen arvioinnissa/palvelusuunnitelman tekemisessä ovat mukana asiakas ja hänen ympäriltään kootut toimijat.
- Asiakkaan ja hänen verkostonsa kanssa sovitaan tapaaminen, jossa sovitaan työhönvalmennuksen alkamisesta. Sosiaalityö tekee päätöksen palvelun alkamisesta.
- Työvalmentaja kirjaa palvelun aloittamisen alueellaan käytössä olevaan asiakastietojärjestelmään. Asiakas allekirjoittaa yhteistyösopimuksen työhönvalmennuksesta ja sen aloittamisesta.

Osaamisen kartoittaminen ja ammatillinen profilointi

- Työvalmentaja ja asiakas tekevät keskenään Ammatillisen profiloinnin ja Kykyviisarin. Nämä tallennetaan Salaisiin kansioihin.
- Ammatillisessa profiloinnissa käydään läpi asiakkaan koulutustausta, työhistoria, mielenkiinnon kohteet, harrastukset ja luontaiset taipumukset ja mahdollinen kiinnostus ja tarve lisäkouluttautumiseen.
- Kykyviisari auttaa asiakasta tiedostamaan oman osaamisen, kyvyt ja taidot.
- Profiloinnit voivat tuoda esille asiakkaan muitakin palvelutarpeita, jonne työvalmentaja voi häntä ohjata.

Nopea työnetsintä avoimilta työmarkkinoilta

- Osaamisen kartoitus ja profilointi ovat nostaneet esiin asiakkaan osaamisen, vahvuudet ja motivaation työelämäään, sekä toiveen tulevan työn luonteesta.
- Työvalmentaja ja asiakas keskittyvät nyt työn etsimiseen ja työllistymiseen. Uusia työnantajakontakteja luodaan tai olemassa olevia hyödynnetään. Kontakteista pidetään kirjaa yhteiseen tiimin excel-taulukkoon ja haluttaessa erikseen [lomakkeelle](#).
- Työllistymiseen on mahdollisuus hakea [palkkatukea](#). Työllistymistä edeltää usein harjoittelujakso, jolloin työnantajalla ja työntekijällä on mahdollisuus varmistua työn sopivuudesta tekijälleen ennen palkka- tai palkkatukityöhön siirtymistä. Osalle asiakkaista oikeaksi työllistymisen muodoksi soveltuu pidempiaikainen harjoittelu.

Työskentely ja työstä sopiminen työnantajan kanssa

- Palkkatukiprosessissa työvalmentaja tukee työnantajaa ja työntekijää; työnhakijaksi ilmoittautuminen ja työllistymissuunnitelmassa tukeminen, valtakirja TE-palveluihin, jotta työvalmentaja voi auttaa asioinneissa, tuki B-lausunnon hankkimiseen, palkkatuen ja/ tai työolosuhteiden järjestelytuen hakemisen neuvonta, verokortin hankkiminen, neuvonta palkan vaikutuksista etuuksiin.
- Varmistetaan, että asiakas ymmärtää työsopimukseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet
- Työn aloitukseen liittyvä ohjaus työtehtäviin tehdään yksilöllisen tarpeen mukaan
- Työn muokkausta yhdessä työnantajan ja asiakkaan kanssa, jotta työtehtävistä muodostuu toimiva, molempia osapuolia palveleva kokonaisuus
- Varmistetaan, että asiakas osaa toimia työpaikan sääntöjen mukaisesti
- Huolehditaan, että asiakasta kohdellaan asianmukaisesti työpaikalla
- Tiedotetaan tarvittaessa työpaikalla monimuotoisesta työyhteisöstä
- Tarvittaessa tukea työmatkojen kulkemiseen ja työvaatetuksen hankkimiseen
- Ohjaus tarvittaessa muihin hyvinvointia tukeviin palveluihin

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan sote

Työkykyohjelma

Verkostotyö

- Keskeinen ja tärkeä osa työvalmentajan työtä on työskentely tiiviissä yhteistyössä asiakkaan verkoston kanssa. Verkoston toimijoilla on iso merkitys asiakkaan toiminta- ja työkyvylle, joten ohjaus näihin palveluihin on ensiarvoisen tärkeää. Asiakkaan verkosto määrittyy hänen tuen tarpeensa mukaisesti.
- Asiakkaan luontainen verkosto sisältää asiakkaan lähipiirin, kuten lähiomaiset ja ystävät.
- Verkoston muodostaa myös sote-palveluiden verkosto, kuten esim. vammaispalveluiden sosiaalityö, terveyspalvelut, päihde- ja mielenterveyspalvelut, tukihenkilöt, asumispalvelut.
- Viranomaistoimijoista asiakkaan verkostoon voivat kuulua Kela, eläkelaitokset, TE-toimisto, poliisi, velkaneuvonta sekä edunvalvonnasta vastaava henkilö.
- Myös työnantajataho on yksi osa asiakkaan verkostoa, ja tästä käytetään termiä työnantajayhteistyö.

Työnantajayhteistyö

- Työnantajien kanssa tehtävä yhteistyö on jatkuva ja iso osa työvalmentajan työtä. Työnantajien monimuotoisuus luo monipuolisempia mahdollisuuksia asiakkaiden työllistymiseen. Työnantaja voi olla kunta, kuntayhtymä, yritys, yhdistys, seurakunta, osuuskunta tai Työkanava Oy.
- Työvalmentaja luo suhteita potentiaalisiin työnantajiin ja markkinoi työvalmennusta. Markkinointia voidaan tehdä mm. kylmäkäynteinä työpaikkoihin ja osallistumalla rekrytointitapahtumiin.
- Asiakkaan työllistyttyä työnantajiin ollaan tiiviisti yhteydessä. Yhteydenpidon tapoja ovat ohjauskäynnit ja pistäytymiset työpaikalla, soitot ja sähköpostit. Työnantajilta kerätään palautetta keskusteluin ja kyselyin yhteistyön kehittämiseksi.

Tiimityöskentely

- Työvalmentaja kuuluu alueensa yksikön päiväaikaisen toiminnan tiimiin sekä työvalmentajien tiimiin.
- Työvalmentaja osallistuu yksikkönsä säännöllisiin palavereihin.
- Tarpeen mukaan työvalmentaja osallistuu myös asiakkaan ympärille koottuihin moniammatillisiin tiimeihin.
- Työvalmentajien tiimin työmuotoja ovat:
 - tiimipalaveri joka 2. viikko (1-1,5h Teams tai live)
 - erikseen sovittavat esihenkilöpalaverit (n. 4 krt/v)
 - tarpeen mukaan pidettävät case-palaverit
 - kehittämis- ja tyhypsäivä 2 krt/v

Asiakastyön lomakkeet

- Työhönvalmennukseen ohjautuminen: [Lähete](#) (käytössä harkinnan mukaan)
- Työhönvalmennuksen aloittaminen: [Yhteistyösopimus](#)
- Ammatillinen profilointi: [A. Ammatillinen profiili](#)
- [Kykyviisari](#)
- Työvalmentajan työskentely työnantajien kanssa: [B. Työnantajatapaaminen](#)
- Kun asiakas solmii työsuhteen: [C. Työsuhteen aloittaminen](#)
- Mikäli työsuhde päättyy: [D. Työsuhteen päättyminen](#)
- Asiakas päättää tai keskeyttää työhönvalmennuksensa: [E. Työhönvalmennuksen jälkeen](#)
- Valmentaja pitää ajan tasalla koko valmennusprosessin ajan: [Työvalmentajan asiakaskohtainen kooste työsuhteista ja koulutukseen ohjautumisesta_1.11.2021.xlsx](#) (käytössä harkinnan mukaan)

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan sote

Työkykyohjelma

Esimerkki työhönvalmennuksesta

Lähtötilanne (asiakkaan taustatiedot)

-98 syntynyt nainen, joka valmistui puutarhuriksi Kiipulan ammattiopistosta. Lievä kehitysvamma ja Asperger piirteitä. Asiakkaalla on määräaikainen eläke ja eläkkeensaajan asumistuki etuuksina. Asuu itsenäisesti, ilman tuetun asumisen palvelua.

Tuki ja tukiverkosto

Asiakkaalla on suuri perhe ja osaan heistä on tiiviisti yhteyksissä. Äiti erityisesti auttaa ja tukee monissa asioissa. Hänellä on tukihenkilö, jonka kanssa asiakas hoitaa mm. virastoasioita. Työvalmentajat auttavat työllistymisen kokonaisuuden hoitamisessa. Töiden aloittamisen aikoihin asiakas myös muutti kehitysvammaisten asumista tarjoavan palveluntuottajan vuokratukiasuntoon, jossa toimii hyvin itsenäisesti, mutta tukea on saatavilla arkeen viereisen ryhmäkodin henkilökunnalta.

Palveluun hakeutuminen

Ohjautui sosiaalityön kautta tuetun työn työvalmentajien palveluun. Asiakas hyvin toimintakykyinen ja monia taitoja hallitseva. Tavoitteena löytää palkkatyö ja selkeästi haluaa ammattia vastaavaan työhön. Ammatti-tutkinnon lisäksi on käynyt TTS:llä metsäkonekuljettajan koulutusta, joka on keskeytynyt. Asiakkaalle tehdään kykyviisari ja hakemuslomake Woimalan asiakkuuteen. Täytetään myös laatukriteerien mukaiseen työhön-valmennukseen kuuluvia lomakkeita kuten lomake A.

Työllistyminen

Työvalmentaja kysyy asiakkaalle mahdollisuutta palkalliseen työhön ja se onnistuu työnantajan puolesta. Asiakkaalle hankitaan B-lausunto, hän ilmoittautuu työnhakijaksi TE-toimistoon ja hänelle tehdään työllistymissuunnitelma. Asiakas aloittaa osa-aikaisen palkkatyön elokuussa -21. Tämä sopimus on v. -21 loppuun voimassa. Nyt asiakkaalle saadaan palkkatyölle jatkoa alkuvuodeksi ja palkkatyöpäiviä lisää.

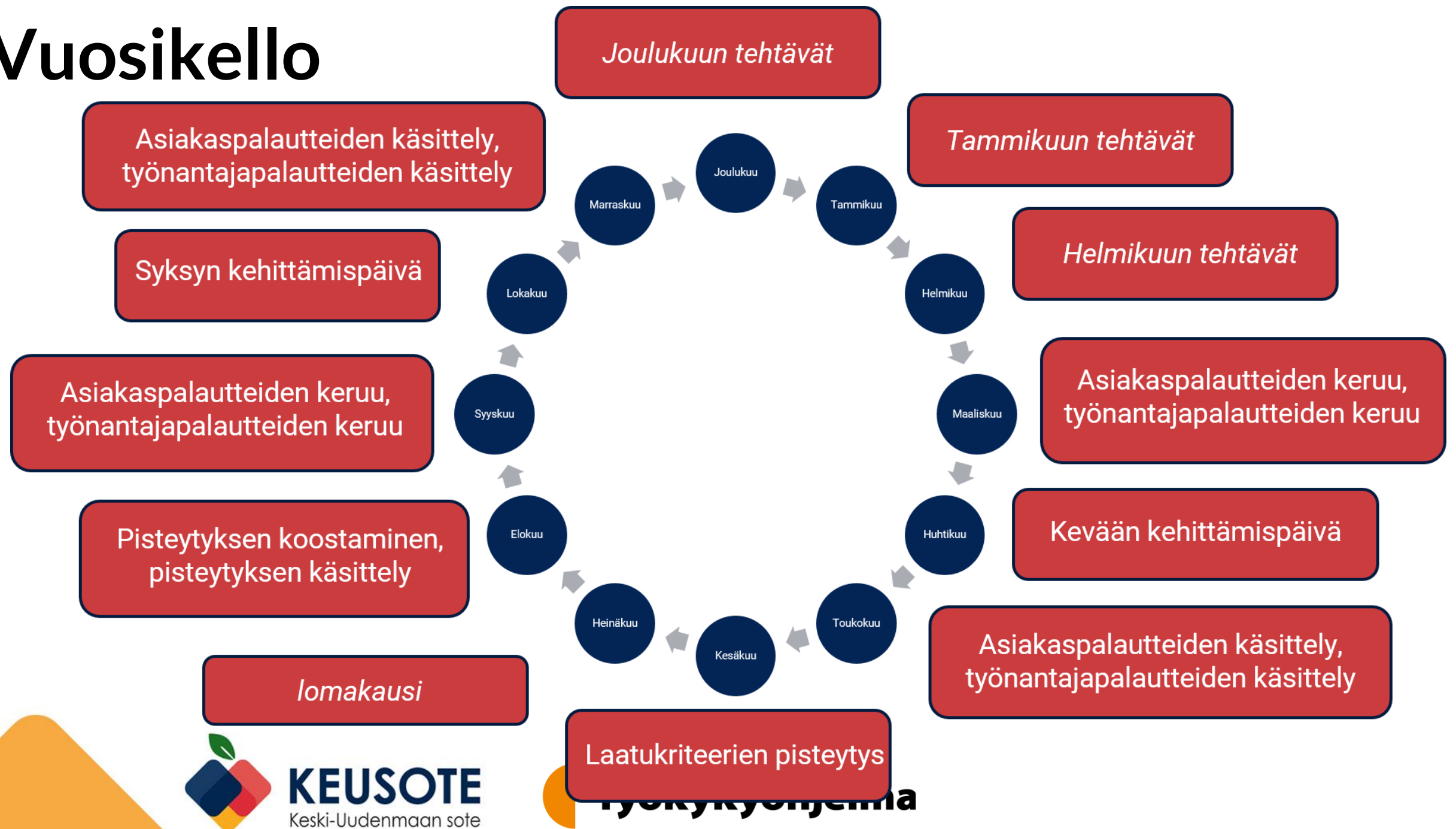
Työvalmennuksen kulku

Asiakkaalle etsitään nopeasti paikka, jossa aloittaa harjoittelun koulutusta vastaavassa työssä. Työpaikalla on tuetun työn kautta palkattuna toinen asiakas, jolta kysytään halukkuutta uuden asiakkaan vertaisohjaamiseen. Vertaisohjaus aloitetaan, aluksi mukana ohjaamassa on myös työvalmentaja. Kun työvalmentaja on varmistunut vertaisohjauksen toimivuudesta, jäävät he työskentelemään enemmän itsenäisesti. Työpaikalle ollaan yhteydessä soittamalla, välillä ohjauskäynnein ja käymällä työpaikalla kysymässä kuulumisia. Ajoittain pidetään myös työpaikan esimiehen ja asiakkaiden sekä työvalmentajien kesken palavereja työhön liittyvistä asioista. Asiakas on todella taitava työssään sekä oma-aloitteinen ja energinen.

Taloudelliset etuudet

Asiakkaalla on edelleen määräaikainen eläke (kuntoutustuki) ja eläkkeensaajan asumistuki etuuksina palkka-ansion lisäksi. Matkakortin asiakas on saanut harjoittelutyöpäivilleen vammaispalveluista. Asumistuen pienentyminen oli asiakkaalle ja hänen äidilleen iso huolenaihe työllistyessä. Asiasta on oltu Kelaan yhteydessä parikin kertaa muutostilanteissa. Asiakkaalla on ollut pelko, että tulot jäävät kaikkineen vain hieman isommiksi tai jopa pienemmiksi, isommilla työtunneilla. Tämän vuoksi asiakas ja äitinsä olivat varautuneita palkkatyön suhteen ja varmistelivat moneen kertaan, ettei tietty euromäärä saa missään tapauksessa ylittyä. Asiakasta on nyt kehoitettu säästämään sivuun 100 €/kk, jotta mahdollinen Kelan eläkkeensaajan asumistuen takaisinperintä onnistuu. Tämän suuntainen ohje saatiin Kelan virkalinjalta. Asiakkaan tilanne on sellainen, ettei tarkkoja laskelmia kyetty tekemään Kelankaan suunnalta asumistukeen liittyen. Yleisesti asiakkaiden on vaikea ymmärtää, että rahaa pitää laittaa talteen vaikka se tulee omalle tilille. Joiltain tämänkaltaisen säästäminen ei onnistu ja jotkut kieltäytyvät töistä, koska kokevat menettävänsä rahaa. Erityisesti jos tunteja ja palkkatuloa on vähän, mutta se leikkaa tukea, tuntuu se monesta haasteelliselta yhtälöltä.

Vuosikello

TYÖVALMENNUKSEN TYÖKIRJA

Laatuperusteinen
työhönvalmennus Keusoten
vammaisten palveluissa

Keski-Uudenmaan työkykyhanke 2020-2022

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan sote